

SOVET NA
EVROPSKATA UNI JA

Brisel 20.02.2002

6365/02

EDUC 27

REZULTAT NA NAU^NI TE TRUDOVI

Od: Sovetot

Ne prethodni dok: 5828/02 EDUC 17
11762/01 EDUC 102 -COM (2001) 501 final

Predmet: Detal na rabotna programa na sl edeweto na cel i te na
edukati vni te i treni ra~ki si stemi vo Evropa

Sl edej}i go mandatot daden od Evropski ot sovet na sostanokot vo Stokholm vo mart 2001, Sovetot i Komisijata na sostanokot na Sovetot na 14.02.2002 ja pri fatija gorespomenatata detal na rabotna programa iznesena ovde za pokornosta na Evropski ot Sovet vo Barsel ona (15 i 16 mart).

**DETALNA RABOTNA PROGRAMA NA SLEDEWETO NA CELI TE NA
OBRAZOVNI TE I TRENIRANJEKI SISTEMI
VO EVROPA**

SODR@I NA

KRATKA ZAVR[NA SODR@I NA	34
1. Voved	36
2. Obrazovani e i treni ng, kl u~en pri ori tet vo obl asta na Li sabonskata strategija	37
3. Sl edewe na ambi ci ozni no real isti ~ni cel i	39
4. Patot napred: pri menuvawe na Otvoren Metod na Koordi naci ja vo obrazovani eto i u~eweto	40
5. Edi nstvena seopf atna strategija za obrazovani e i treni ng	40
6. Otvarawe na procesot za drugi evropski zemji	41
 DETALNA RABOTNA PROGRAMA ZA I MPLEMENTACI JA NA 13 -TE CELI	 42
 Strateki predmet 1: PODOBRUVAWE NA KVALI TETOT I EFEKTI VNOSTA NA OBRAZOVNI TE I TRENI RA ^KI SI STEMI VO EU	 43
1.1 Podobruvawe na obrazovani e i treni ng za u~i tel i i treni ra~i	43
1.2 Razvi vawe sposobnosti za u~enoto op{ testvo	45
1.3 Obezbeduvawe pri stap do ICT za sekogo	47
1.4 Zgol emeno obnovuvawe vo nau~ni te i tehni ~ki te studi i	49
1.5 Najdobro kori stewe na i izvori	51
 Strate{ ki predmet 2: OBEZBEDUVAWE PRI STAP NA SI TE DO OBRAZOVNI TE I TRENI RA ^KI SI STEMI	 53
2.1 Sredi na na otvoreno u~ewe	53
2.2 Pravej}i go u~eweto poatrakti vno	55
2.3 Poddre`uvawe akti vno ` i tel stvo, ednakvi mo`nosti i soci jal no edi nstvo	57
 Strate{ ki predmet 3: OTVARAWA NA EDUKATI VNI I TRENI RA ^KI SI STEMI KON PO[I ROKI OT SVET	 59
3.1 Zajaknuvawe na vrski te so rabotni ot ` i vot i i stra`uvawe i op{ testvoto na { i roko	59
3.2 Razvi vawe na duhot na pretpri jati e	61
3.3 Podobruvawe na u~ewe stranski jazi ci	63
3.4 Zgol emuvawe na podvi `nosta i razmena	65
3.5 Zajaknuvawe na Evropskata kooperaci ja	67
 RASPORED ZA ZAPO^NUVAWE NA SLEDOVATELNATA RABOTA ZA PREDMETI TE	 69
 TABLA: Model da se kori sti vo sl edeweto na kvanti tati vni Pokazatel i	 70
 I LUSTRATI VNI STATI STI ^KI PODATOCI	 71

ZAVR[NA KRATKA SODR@I NA

Politi~ka sorabotka na i dni te celi na edukativni te i trenira~ki sistemi vo Evropa

Polisa na sorabotka vo obrazovani eto i trenira~kato dobi va i nercija vo EU so dovolata za rabotna programa na i dni te celi vo edukativni te i obrazovni te sistemi na 14.02. Taa se fokusira na slednite tri strate{ki celi koi se razdeleni vo 13 povrzani nameri:

- *podobruvawe na kvalitetot i efektot na obrazovni te i trenira~ki sistemi vo EU*
- *obezbeduvawe pristap na site do edukativni te i trenira~ki sistemi*
- *otvorenost na obrazovni te i trenira~ki sistemi kon po{ i roki ot svet*

Napreduvaweto na polisata vo obrazovani eto i trenira~kata sorabotka ima re{ava~ki pridones kon postignuvaweto uspe{ na Lisabonska strategija, kako {to be{e potvrdeno vo Komisiskiot Izve{taj na Sinteza predaden do Evropskiot Sovet vo Barselona. Po{i rokata misija na obrazuva~ki i trenira~ki sistemi mora da prodol`i da bide prepoznata za da obezbedi ni ven celosen pridones kon Lisabonskite nameri i va`nata podr{ka potrebna od edukativni te i op{testvoto kako celina. Vo toj pogled, Sovetot i Komisijata zdru`eno pobaraa Edukativnata i Trenira~ka Oblast da bi dat jasno priznaeni kako pri ori tetna kl u~na oblast od Lisabonskata strategija.

Sovetot i Komisijata ja potcrtaa nivnata odl u~nost da nabavat iscrpni odgovori na predizvicit e od u~enoto op{testvo, globalizacijata i pro{i ruvaweto na EU, i spored toa, si postavija ambiciozni no realisti~ni celi. Za korist na gra|anite i Unijata kako celina, slednoto treba da bide postignato vo obrazovani eto i trenira~kato do 2010 god.:

- *najvisok kvalitet }e bide postignat vo obrazovani eto i treningot i Evropa }e bide priznaena { i rum svetot kako upatstvo za kvalitet i primenlivost na nejzinite edukativni i trenira~ki sistemi i institucii;*
- *edukativni te i trenira~ki sistemi vo Evropa i bile dovolno prisposoblivi da im dovolat na gra|anite da se dvi`at me|u niv i da imaat prednost od nivnata razli~nost;*
- *poseduva~i na kvalifikacii, znaewe i umeewe steknati bilo kade vo EU bi mo`ele da gi nabavat efektivno validni sekade vo Unijata za namena vo kariera i ponatamo{ no u~ewe;*
- *Evropejci te, od site vozrasti, }e imaat pristap do do`i votno u~ewe;*
- *Evropa }e bide otvorena za sorabotka i oboststrana korist so drugi te regi oni i bi bila najomilena destinacija na studenti, u~enici i istra`uva~i od drugi te svetski regi oni;*

Rabotata na ovie tri celi koi ste spravuvaat so novi osnovni ve{tini, inf ormativna tehnologija i matematika, nauka i tehnologija, ve}e e zapo~nata i akcija }e bide prevzemena za drugite celi ne pokasno od 2003 god. Postignuvaweto na soglasnite celi }e nacрта polisa na koordinacija koristej{i go novi ot Metod na koordinacija so cel da se zgolemi vrednosta dodadena na Evropska akcija vo soglasnost so ~lenovite 149 i 150 od Me|unarodni ot dogovor. Ova e bazi rano vrz identifikuvaweto na zaedni~ki

interesi i celi, { i reweto na dobra praksa i merki za progres preku dovoleni instrumenti, dostignuvawa od kampawimelu Evropski te zemji i so ostatokot od Sovetot.

Aran`irawata za efektivna participacija na dr`avite kandidati }e se formiraat na sledni ot neformalen sostanok na Ministrite za obrazovane od EU i zemjite kandidati vo juni 2002 vo Bratislava. Obrazovni ot Sovet vo sorabotka so Komisijata }e obezbedi odgovornost vrz postignuvawe i sledewe na strategijata kako celina. Tie planiraat da go ispratati nivni ot naredeni zaedni ~ki izve{taj do Evropski ot Sovet vo 2004 g.

Zaedni ~ki izve{taj od Sovetot i Komisijata do Evropski ot Sovet vo Barselona

1. Voved

1.1 Na sestanokot vo Lisabon vo mart 2000, Evropski ot Sovet pri zna deka EU bila soo~ena so ogromen probiv na presmetuvawe koj proizleze od globalizacijata i ekonomijata bazirana brz znaewe i se soglasi za strate{ ka cel za 2010: *da stane najkompetentna i dinami~na ekonomija bazirana vrz znaewe vo svetot, sposobna da go poddr`i ekonomski ot raste` so novi podobri raboti i pogolemo socijalno edinstvo.* Naglasuvaj{i deka ovie promeni pobaruvaat ne samo *radi kal na transformacija na Evrpskata Ekonomija, tuku i predizvi kuva~ka programa za modernizacija na socijalnata blagosostojba i Edukativni sistemi,* Evropski ot Sovet istovremeno go zamoli Edukativni ot Sovet *“da pervzeme generalna zabe{ ka na konkretni te celi od edukativni te sistemi zadar`uvaj{i se na zaedni~kite interesi no so po~ituvawe na nacionalnata razli~nost, so namera na pri soednuvawe kon procesot od Luksemburg i Kardif i pretstavuvawe na po{irok izve{taj do evropski ot Sovet vo proletta 2001 god.”*

1.2 Izve{tajot na idnite konkretni celi vo obrazovnite i trenira~kite sistemi be{ e pretstaven do Evropski ot Sovet vo Stokholm vo mart 2001. Gi postavuva slednite tri strate{ki celi koi bea odobreni i svedeni vo 13 povrzani celi:

- podobruvawe do kvalitetot i rezultatot od obrazovnite i trenira~kite sistemi vo EU;
- ovozmo`uvawe pristap na site do obrazovnite i trenira~ki sistemi;
- otvorenost na obrazovnite i trenira~ki sistemi kon po{iroki ot svet.

Re{enijata doneseni od Stokholm pobaraa sledovatelna rabota na idnite celi vo edukativnite i trenira~ki sistemi da bide sledena i rabotna programa da bide podnesena do Evropski ot Sovet proletta 2002, vku~uvaj{i odano~uvawe na nivni ot uspeh vo strukturata na otvoren metod na koordinacija i vo perspektivata {i rum svetot.

1.3 Pri poenata Detalna Rabotna Programa be{ e zaedni~ki pri fatena od sovetot i komisijata na 14.02.2002 god. Gi predlaga klu~nite predmeti do koj treba da se obratime so namera da se postignat tri te strate{ki celi i nivnite 13 povrzani celi koi bea odobreni. Se odnesuva na razli~ni elementi i nivnoa od obrazovanieto i treningot, od osnovni sposobnosti do profesionalni i povi soko obrazovane imaj{i isklu~ivo obzir vrz principot na do`ivotno u~ewe. Toa gi otkriva glavnite instrumenti koi }e se koristat za merewe na progresot, pravej{i komparacija me|u Evropski te dostignuvawa vnatre{ no i so drugi te svetski regioni.

1.4 Vrz taa osnova, Evropski ot Sovet i komisijata zaedni~ki go podnesoa momentalni ot izve{taj na sestanokot na Evropski ot Sovet vo Barselona vo mart 2002 god. Ja naglasuva glavnata uloga na obrazovanieto i treningot vo zgotemuvaweto na nivnoa na kvalifikuvani lu|e vo Evropa i

od tuka vo presret ne samo na Lisabonskiot predizvik tuku i na zgolemenite potrebi na grajanite i op{testvoto. Ovoj zaedni~ki izve{taj se odrazuva vrz obvrskata na Sovetot i Komisijata i ambi cii te za obrazovaniето i treningot kako fundamentalen del od Evropskata U~ena Oblast. Kone~no, go prika`uva na~inot na koj progresot }e bi de dostignat, obra}aj}i se na Otvoreniот метод na koordinacija vo obrazovaniето i treningot vo soglasnost so ~lenovite 149 i 150 od Me|unarodniот dogovor (sekci i 4 i 5 podolu).

2. Obrazovanie i trening, klu~en prioritet vo oblasta na Lisabonskata strategija

2.1 Od pred 2 godi ni na Evropskiот Sovet vo Lisabon brojni i nicijati vi bea prevzemi od dr`avi ~lenki i na Evropsko ni vo va`ni rezultati ve}e bea postignati vo po leto na podvi`nosta, do`ivotnoto u~ewe, profesionalno, stru~no i visoko obrazovanie, kvalitetno ocenuvawe i uveruvawe, e-u~ewe i internaci nal na sorabotka. Vo noemvri 2001, sl edej}i gi {i roko opfatenite konsulatici i za do`ivotno u~ewe, Komisijata prezetira{e do Evropskiот Parlament i Sovetot Komunikacija vospostavuvaj}i go do`ivotnoto u~ewe kako vode~ki princip za obrazovanie i trenirawe i postavuvaj}i konkretni i prioritetni akcii. Planot za e-u~eweto se dvi`i napred i dva Forumi koi se spravuvaat respekti vno so jasnosta na profesionalni te kvalif ikacii i kvalitetot na profesionalno trenirawe bea osnovani. Evropskata godi na na jazi ci vo 2001 ja potcrta va`nosta od lingvi sti ~ka razli ~nost vo obrazovaniето i treningot vo Evropa. Procesot vo Bolova za potpomagawe na kompatibilnosta i atraktivnosta kon Evropskoto visoko obrazovanie napredna do Ministerskata Koneferencija vo Praga vo maj 2001 i Edukativniот Sovet go gleda kako poddr`uva~na rabotata na i dni te cel i vo obrazovni te i trenira~kite cel i vo kontekstot na EU. Komunikacijata na zacvrstuvawe na sorabotkata so treti zemji vo visokoto obrazovanie be{e prezenti rana do Sovetot i Evropskiот Parlament vo septemvri 2001 i odrazot vrz glavната uloga vo edukativnata sorabotka generalno preku politi ~ki i kulturni grani ci po~na da se pro{iruva od toga{. Beliот Dokument na Mladi te vku~uva odraz vrz ulogata na formalna kako i neformalna edukacija. Kone~no, neodamna Komisijata izdade Akciski plan baziran vrz izve{tajot Visoko Nivo na Silata na Zada~ata vrz sposobnostite i podvi`nosta postaven posle Evropskiот Sovet vo Stokholm.

2.2 Od Evropskiот Sovet vo Lisabon, site ovie nastani i inicijati vi poka`uvaat deka razvoјot na obrazovni te i trenira~kite sistemi vo do`ivotnoto u~ewe i vo {i rum svetskata perspekti va zabarzuva~ki be{e pri znaen kako va`en f aktor za i dni nata na Evropa vo u~enata era.

2.3 Dodeka obrazovaniето i trenira~kite sistemi treba da se smenat vo pogled na predizvicite vo u~enoto op{etstvo i globalizacija, tie

prodol`uvaat kon pogolemi celi i imaat pogolema odgovornost kon op{ testvoto. I graat va` na uloga vo gradeweto na socijalen so`ivot vo spre-uvawe diskriminacija, iskluvawe, rasizam i strav od se { to e stransko i so toa potpomagawe na tolerancijata i po-itta za ~ove~ki prava. Ulogata na obrazovnite i trenira~ki sistemi vo rasprostraweto na fundamentalnite vrednosti deleni od Evropskite op{ testva e naglasena vo I zve{ tajot na konkretnite idni celi na obrazovnite i trenira~ki sistemi i vo Komunikacijata na do`ivotno u~ewe. Dvata dokumenti naglasuvaat deka generalnite celi prepi{ani od op{ testvoto za obrazovanieto i treningot odat podaleku od opremenuvawe na evropejcite za nivniot profesionalen `ivot, osobeno gri`ej}i se za nivniot li~en razvoj za podobar `ivot i aktivno gra|anstvo vo demokratskoto op{ testvo po~ituvaj}i gi kulturnite i jazni~nite razli~nosti. Edukativniot Sovet i Komisijata povtorno potvrdira deka ne podnesuvaj}i ja uspe{no ni vnata va` na uloga vo Lisabonskata strategija, obrazovanieto i treniraweto se pove}e od instrumenti za vrabotlivost. Nivnata pro{irena misija mora da prodol`i da bide prepoznaena za da obezbedi niven celosen pridones kon Lisabonskite celi i va`na poddr{ka potrebna od obrazovnata i trenira~kata zaednica i od op{ testvoto kako celina.

2.4 Brojni te nastani i inicijativi prevzemeni vo obl asta na obrazovani eto i treniraweto ja poka`uvaat zgolemenata va`nost, no nivniot broj, razli~nost i mnogokratnite vrski so drugi polisi (poto~no so vrabotuvawata strategija i strategijata za borba protiv socijalno iskluvawe) ja zgolemija potrebata od pogolem strate{ki so`ivot. Sovetot i Komisijata }e gi naso~at svoite naponi kon postavuvawe polo`ba vo ovaa seopfatna Rabotna Programa so postojana sodr`ina donesuvaj}i so`ivot vo razli~nite edukativni trenira~ki delovi od polisata i vo kontekstot na Evropskata Zaednica.

2.5 Sovetot i Komisijata sega baraat obrazovnata i trenira~ka oblast da bide bez somnenie prepoznaena kako prioritetna klu~na oblast vo Lisabonskata strategija. Ovaa bi ja prenelo jasnata poraka deka bez razlika na uspe{nost na polisite vo drugi oblasti, praveweto na EU vode~ka ekonomija vo svetot bazi rana vrz znaewe bi bilo vozmo`no so re{ava~ki pridones od obrazovanieto i treningot kako faktori za ekonomski porast, inovacija, odr`uva~ka vrabotlivost i socijalen so`ivot. Ministrite odgovorni za obrazovanie i trening ja priznavaat nivnata odgovornost vo ovoj proces i povtorno ja potvrduvaat nivnata odlu~nost da se spravate so predizvikot.

3. Sl edewe na ambi ci ozni no real isti ~ni celi

3.1 Posle odgovorot na pokanata od Evropskiot Sovet da raboti na zaedni~ki celi za obrazovnite i trenira~ki sistemi i da pretstavi zdru`ena detalna rabotna programa, Sovetot i Komisijata se odlu~eni da prevzemate inicijativi potrebni za celosen odgovor na predizvicite od u~enoto op{ testvo i globalizacija kako i za pro{iruvawe na EU.

3.2 Sovetot i Komisijata poradi toa si postavi ja ambi ciosi ni no real isti ~ni cel i koi bi trebal o da bi dat spodel eni so zemjite koi }e se pri klu~at kon EU vo slednite godini. Za korist na gra|anite i Unijata kako cel ina sl ednoto treba da bi de dosti gnato vo obrazovani eto i treni raweto do 2010 god:

- 1) *najvisok kvalitet }e bi de postignat vo obrazovani eto i treni raweto i Evropa }e bi de prepoznaena kako { i roko svetsko upatuvawe za kvalitet i pri menli vot na nejzinite edukativni i trenira~ki sistemi i institucii;*
- 2) *obrazovnite trenira~ki sistemi vo Evropa }e bi dat dovolno kompatibilni da im dozvolat na `itelite da se dvi `at me|uni vi da i maat prednsot od ni vnata razli ~nost;*
- 3) *poseduva~ite na kvalifikacii, znaewe i sposobnosti steknati bilo kade vo EU }e bi dat sposobni da gi nabavat efekti vno val idni sekade vo Unijata za pri mena vo kari erata i ponatamo{ noto u~ewe;*
- 4) *evropejci te od si te vozrasti ke i maat pristap do do `i votno u~ewe;*
- 5) *Evropa }e bi de otvorena za kooperacija za obostrana korist so si te drugi regioni i bi bila najomilenata destinacija na studenti, u~enici i istra `uva~i od drugi svetski regioni.*

4 Patot napred: Pri menuvawe na Otvoren Metod na Koordinacija vo obrazovani eto i treni raweto

4.1 Noviot metod na koordinacija }e bi de primenet kako instrument za razvivaweto na vrzana i seopf atna strategija vo obrazovani eto i treni raweto vo strukturata na ~lenovi 149 i 150 od Me|unarodni ot dogovor . Lisabonskite re{ enija go defini raa Otvoreni ot Metod na Koordinacija kako sredstvo za ra{ iruvawe na najdobrata praksa i postignuvawe pogol ema pri dobi vka kon EU cel ite i nazna~i deka bi bilo cel osno decentral izi ra~ko pri bli `uvawe koristej}i razli ~ni formi na partnerstvo i di zajni rano da im pomogne na dr `avi te ~lenki da gi razvijat nivnite polisi progresivno. Otvoreni ot Metod na Koordinacija }e navle~e sredstva kako pokazateli i referentni vrednosti isto kako i sporeduvawe najdobra praksa, periodi ~no predupreduvawe, ocenuvawe i detal en pregl ed i tn. organi ziran kako obostran proces na u~ewe.

4.2 Vo Detalnata Rabotna Programa tri strate{ ki cel i se podeleni vo 13 podcel i i 42 klu~ni predmeti go odrazuvaat { i roki ot spektar na oblasti povrzani so obrazovani eto i treni raweto. Rabotata za nivna implementacija ve}e zapo~na za trite cel i (tie koi rabotat so novi osnovni sposobnosti, inf ormativni tehnologii, matematika, nauka i tehnol ogija). [to se odnesuva do drugite 10, }e zapo~nat vo tekot na 2002 ili 2003 g. spored sogl aseni ot raspored. Spored toa rabotata na si te cel i bila zapo~nata do 2004 g.

4.3 Otvoreni ot Metod na Koordi nacija }e bi de kori sten za sekoja od ovi e cel i poradi pri premawe na ni vnata Evropska dodatna vrednost. Kako i da e, }e bide upotreben na razli ~en na~in so razli ~ni cel i navleguvaj}i vo sekoj slu~aj so najsoodvetni sredsta. Ova }e napravi vozmo`no da se fokusi ra akcijata i upotreba na ograni ~eni finansi ski i ~ove~ki izvori dostapni na najef i kasen na~in. Sledewe na progresot kon cel i te postaveni }e bi de osiguran preku kolegium, користej}i gi vo sekoj slu~aj najpogodni te kvantitati vni i kval itati vni dostapni sredstva.

5. **Edi nstvena seopf atna strategija za obrazovani e i treni ng**

5.1 Vo sodr`inata na Otvoren Metod na Koordi nacija edi nstvena seopf atna strategija }e bide i mpl ementirana kako { to be{ e poka`ano vo pri poenata Detal na Rabotna Programa. }e se sodr`i od 2 glavni elementi na akti vnosti : rabotata na op{ ti te predi zvi ci nameneti kon poddr`uvawe na dr`vi te ~lenki vo podobruvawe na ni vni te edukati vni treni ra~ki si stemi i naponi da se oslobodi potencijal ot na me|unarodnata akti vnost vo obrazovani eto i treni ngot. I mpl ementacijata na Rabotnata Programa }e donese skladnost vo razli ~nite sektorni polisi vo obrazovani eto i treni ngot no so po~ituvawe na vlo`uvaweto i posebni ot fokus vrz sekoja od niv. Specifi ~ni ili novi elementi na akcija kako tie predlo`eni vo komisi skata komuniki cija na do`ivotnoto u~ewe ne vodat kon zapo~nuvawe na koordi nativen paralelen proces, no kade e primenlivo }e bi dat i ntegritirani vo sod`inata od 3 straetegi i i 13 cel i vo rabotata.

5.2 I mpl ementacijata na Detal nata Rabotna Programa }e bide poddr`ana od Evropskata Kooperacija vo drugi f ormi : Op{ tinski Programi , akci ski planovi , poseti na odlu~uva~i , komparativni i prospektivni studii , stati sti ~ki i drugi razgl eduvawa , pilot- proekt i dr. Mnogu od ovi e gradat vrz i ja kompl ementi raat rabotata na drugi i nternaci onalni organizaci i (kako { to se OECD i Sovetot na Evropa), mre`i , kooperativni { emi ili pilot proekt i me|u dr`avite ~lenki ili so zemjite kandidatki (pr. odr`l i vost na prof esi nal ni te ili osnovni te sposobnosti).

5.3 Osven toa, poteci jalna sposobnost za zaedni ~ko rabotewe bi bila pobaruvana so drugi akti vnosti , obi ~no so tie zainteresirani za zgol emuvaweto na transparentnosta, prepoznawawe i kval itetno uveruvawe vo site sektori od obrazovni te i treni ra~ki sistemi vo EU i so drugi sektori od EU akti vnost kako { to e i stra`uvaweto. I stoto se odnesuva i do akti vnosti te sprovedeni vo non EU kontekst kako Bol owa procesot i Lisabonskata Konvencija na Pri znavawe vo obl asta na visokoto obrazovani e.

5.4 Edukati vni ot Sovet vo kooperacija so komisijata }e ja upravuva i nadgl eduva stratigijata i i mpl ementacija na procesot kako cel ina vo sogl asnost so Zaklu~oci te od Sovetot od noemvri 2001g. na sledeweto na I zve{ tajot na konkretni te i dni cel i na edukati vni i treni ra~ki sistemi . I zve{ taj za postignati ot progres ke bide predaden na proletni ot Evropski Sovet vo 2004 g.

6. Otvarawe na procesot za drugi evropski zemji

Evropski ot Sovet na sostanokot vo Stokholm vo mart 2001g. ve}e be{ e se soglasil deka zemjite kandidati bi trebalo da se vovle~eni vo celite i procedurite na Lisabonskata strategija. Promeni i reformi vo edukativnite i trenira~ki sistemi baraat podloga za dolgoro~na perspektiva i e neophodno da se po~ne so dijalog vo ovie poliwa bez odl o` uvawe ni najmal ku bi dej}i zemjite kandidati mo` at vo mnogu oblasti da dadat primeri na dobra praksa. Ureduvawe za nivnata efektivna parti cipacija vo toj proces ke bi de i zroboteno na regul arni ot sostanok na Mi ni stri te za obrazovani e od EU i zemjite kandidatki { to }e se odr` i vo Brati sl ava vo juni 2002 g.

**DETALNA RABOTNA PROGRAMA ZA I MPLEMENTACI JA NA 13-te
PREDMETI**

STRATE[KI PREDMET 1

PODOBROVAWE NA KVALI TETOT I EFEKTI VNOSTA NA OBRAZOVNI TE I TRENI RA^KI SI STEMI VO EU

PREDMET 1.1 - PODOBROVAWE NA OBRAZOVANI ETO I TRENI RAWETO ZA U^I TELI I TRENI RA^I

Pristap do znaewe e od najvisoka va`nost vo u~eno op{ testvo. Poradi toa u~itelite i trenira~ite se klu~nite akteri vo sekoja strategija nameneta za stimulirawe na razvojot na op{ testvoto i ekonomijata. Privlekuvaweto i zadr`uvaweto na dobro kvalifikuvani i motivirani lu|e vo u~itelskata profesija, koja e soo~ena so ogromni obnovuva~ki potrebi { to se dol`i na stareeweto na u~itelskata populacija, e kratok i sreden uslov na va`nost vo mnogu evropski zemji. Ako Evropa saka da uspee vo ova cel, { to stanuva se pote{ko na kontinentot kako celina, mora da gi podbri na~inite na koi u~itelite i trenira~ite se poddr`ani so menuvaweto na nivnata uloga i so menuvaweto na javnata percepcija za ni v; mora da bi de poddr`ano od generalen konsenzus so tie vo u~itelskite i trenira~kite profesii kako i sposobnostite { to tie bi trebal o da gi imaat.

A. Klu~ni programi

1. Identifikuvawe na sposobnostite { to u~itelite i trenira~ite bi trebal o da gi imaat, zemaj}i gi vo predvid ni vni te menlivi ulogi vo u~enoto op{ testvo
2. Snabduvaweto na uslovi koi soodvetno go poddr`uvaat u~itelite i trenira~ite vo nivni ot odgovor na predizvicate vo u~enoto op{ testvo, vku~uvaj}i se preku po~eten i in-servis trening vo perspektivata na do`ivotno u~ewe
3. Obezbeduvawe dovolen stepen na vleguvawe vo u~itelskata profesija, preku site predmeti i stepeni, kako i snabduvawe za dolgoro~nite potrebi na profesijata pravej}i gi u~itelstvoto i treni raweto duri i poatraktivni
4. Privlekuvawe na regruti vo u~itelstvoto i treni raweto koi imaat prof esi onal no i skustvo vo drugi pol i wa.

B. Organizacija na sledovatel noto

- a. **Peri od na po~nuvawe:** vo tekot na 2002(vtora f aza)
- b. **Pokazатели za merewe progres(nagovestuva~ka lista da bide soodvetno pregl edana)**
- nedostatok / pretek od kval i f i kuvani u~i tel i na berzata na trudot
 - napredok vo brojot na apl i kanti za treni ra~ki programi (u~i tel i i treni ra~i)
 - procentot na u~i tel i i treni ra~i koi sledat konti nui rano prof esi onal no treni rawe
- v. **Tem i za razmena na iskustva, dobra praksa i soodveten detal en pregl ed (nagovestuva~ka lista)**
- ocenuvawe na treni ra~ki te programi za u~i tel i i treni ra~i
 - uslovi za postanuvawe u~itel ili trener { to se odnesuva na stepen na obrazovani e
 - vkl u~uvawe na sledni te objekti vo u~eweto i treni ra~ki te planovi : ICT, stranski jazi ci, Evropska dimenzija na obrazovani e i me|ukul turno obrazovani e
 - promovi rawe si stemi vo u~i tel skata prof esi ja za vreme na u~i tel skata kari era
 - podobruvawe na rabotni te usl ovi na u~i tel i te

Vo EU, momentalno nema zaedni ~ko razbirawe { to se osnovni sposobnosti. Za mnogu, “osnovni” ima jako znaewe vo numeratura i literatura i zborot “sposobnosti” generalno e prifaten deka na pokriva stavovi, sklonosti i znaewe na na-i not na koj toa go pravi zborot “spremnost”. Komi sijata produci ra prv dokument iznesuvaj}i glavni crti na, { to bi mo`ele, da bidat klu~ni sposobnosti. I maj}i gi vo um Re{enijata od Lisabonskiot Samit i neformalni ot sostanok vo Upsala na Mi ni stri te za obrazovani e i i stra`uvawe kako i spreznosta za do`ivotno uewe, za li ~ni ot napor i kulturni te di menzi i, klu~nite spreznosti bi mo`ele da se so dr`at od slednite principi elni oblasti:

Numeratura i literatura (postavuvawe temel ni sposobnosti)	Uewe da se u-i
Osnovni sposobnosti vo matematika, nauka i tehnologija	Socijal ni sposobnosti
Stranski jazici	Biznismentvo
ICT sposobnosti i koristewe na tehnologija	Op{ta kulturna

Kvalitetot na ueweto e va`na kriterija za steknuvawe na klu~nata spreznost. Spored toa, mora da ima tesna vrska so predmetot 1.1 “Podobruvawe na Obrazovani eto na U~iteli i Trenira-i”.

Obezbeduvaweto i nadgleduvaweto na steknuvaweto na klu~nata spreznost od site vovlekuva dizajn na soodveten nastaven program za tie na u-ili{te, snabduvawe i uspe{no koristewe na mo`nostite od do`ivotnoto uewe za vozrasni, obra}aj}i posebno vni manie na ne tolku naprednite grupi.

Dokauvawe na klu~nite sposobnosti preku soodvetni sredstva e neophodno. Sistematskata rabota e potrebna vo ovi e oblasti makar {to ocenuvaweto mo`e da bide te{ko vo neкои oblasti kako na pr. steknuvawe na socijalna sposobnost. Kako i da e, ovi e se potrebni za u-estvo vo socijanoto edinstvo i aktivno gra|anstvo.

A. Ključni predmeti

1. Identifikovanje na novi osnovni sposobnosti i kako tie, zaedno so tradicionalni te osnovni sposobnosti mo`at podobro da pravat celina vo programata, da se nau`at i odr`at vo `ivotot
2. Pravej}i dostignuvawe na osnovni sposobnosti originalno dostapni za site, vklju`uvaj}i gi tie pomenaprednite, tie so specijalni potrebi, tie {to napu{tile u-ili{te i vo zrasni u-eni ci
3. Oficijalno promovirawe na va`nosta na osnovni te sposobnosti so cel da se potpomogne prodol`eno obrazovani e i treni ngi vrabotli vost

B. Organizacija na sledovatel noto

- a. Period na po`nuvawe :vtora pol ovi na na 2001 god.(prva faza)
- b. Pokazатели za merewe progres (nagovestuva~ka lista da bide soodvetno pregl edana) :
 - zavr{uvawe na sredno obrazovani e
 - prodol`eno trenirawe na u-iteli vo oblata na urgentni potrebi od ve{tini
 - literaturno dosti gnuva~ki ni voa (PISA)
 - numeratura / matemati ka dosti gnuva~ko ni vo (PISA)
 - u-ewe da se u-at dosti gnuva~ki ni voa
 - procent na vo zrasni so pomalku od povisoko sredno obrazovani e koi u-estvuvale vo bilo koja forma na obrazovani e i treni ng za vo zrasni , grupirani po vo zrasni
- v. Temi za razmenuvawe iskustva, dobra praksa i soodveten detal en pregl ed (nagovestuva~ka lista) :
 - Predavawe i rezul tati na maj~in jazi k, stranski jazi k i matemati ka se do zavr{uvaweto na zadol `itel noto obrazovani e
 -
 - Literaturni i numerativni razvivawa vo u-ili{tata i provizija za vo zrasni

PREDMET 1.3- OBEZBEDUVAWE PRI STAP DO ICT ZA SEKOGO

Nabavkata na soodvetna oprema i obrazuva~ki softver kako {to e predl o`eno vo prvi ot kl u-en program povi kuva na akci ja na razli ~ni to~ki .

I ma potreba da se snabdat site u-ili { ta so soodvetna inf rastruktura, eden od predusl ovi te za kval i tetno obrazovani e, { to bi go i ntegreni ral kapaci tetot za cel osna upotreba na ICT. Ova vkl u-uva oprema, { i roko povrzani komuni kaci ski sredstva (I nternet / I ntranet) i general no zadr` uvawe. I ma potreba isto taka da se obezbedi provizijata od servisi i sodr` ina { to se obra}a do { i roko podra~je na edukati vni te pobaruvawa : vi soko kval i tetna di gi tal na edukati vna sodr` ina , obrazuva~ki sof tver, podale~ni i lokal ni (vi rtuel ni / real ni) servisi, tutorstvo, predvodewe, soodvetno ni vo na u-itelska i menaxerska podr{ ka.

I ma drugi re{ ava~ki uslovi { to se odnesuvaat na najdobroto koristewe na obnoveni te u~itel ski i u~eni ~ki tehni ki bazi rani vrz ICT, koi se nagl aseni vo vtori ot kl u-en program :

- ICT bi trebalo da se koristi so namera da se zgolemi kval itetot na predvi denoto obrazovani e. I ma potreba od potpomagawe na praksata kade ICT i ma poziti ven udar vrz u~itel stvoto i u~eweto taka { to edukati vni te sistemi mo` at da spojat ~ekori na u~eni cite vo centarot na vni mani eto koi potpolno gi zemaat vo smetka varijaci i te vo u~eni ~kite stilovi i pedago{ ki te pobaruvawa me|u studentskata popul acija. Vo ovoj kontekst va` no e da se poddr` at u~itel i te vo ni vnata pro{ i rena ul oga.
- Potrebno e da se preceni ako i kako ICT vsu{ nost e koristen do potpol n stепен i kakov udar ICT ima vrz rezultatot od u~eni ~ki ot proces vo odnosot na sposobnosti te i steknuvawe na znaewe.
- I ma potreba od poddr` ka na donesuva~ite na odluki, na site ni voa, so namera da se obratat do predmeti te na momentalnata edukativna pol isa kako { to se integracija na novi u~enici, inovacija, Evropska i internaci onalna sorabotka i ni vno snabduvawe so sredstva za vkl u-uvawe "ICT -predi zvi kani " promeni vo nastavni ot pl an.

Kone~no, vodi ~ot za vrabotuvawe za 2001 povi ka na sl ednoto :

- site u~ili { ta da imaat pristap do internet i mul ti medi ski te izvori do kraj na 2001 god
- si te potrebni u~iteli se osposobeni za koristewe na ovie tehnologi i do kraj na 2002 g. so cel da gi snabdat u~eni cite so pro{ i rena di gi tal na literatura

A. Kl u~ni predmeti

1. Snabduvawe so soodvetna programa i edukati ven sof tver taka da ICT i e- u~ewe procesot mo` at najdobro da se upotrebata vo u~itel ski te i treni ra~ki te praksi
2. Pottiknuvawe na najdobrata upotreba na inovativni u~itel ski i u~eni ~ki tehni ki bazi rani vrz ICT

B. Organi zacija na sl edovatel notu

- a. Period na pounavawe: vtorapolovina od 2001 god.
- b. Pokazatelija merewe progres (nagovestuvakalista da bide soodvetno pregl edana) :

- Procentot na uitelija koi trenirale koristewena ICT vo uilijata
- Procentot na uenici i studenti koi koristat ICT vo nivnite studiji
- Procentot na ueniki sesi i vo uitelските i trenirakite institucii vo koi se koristi ICT

V. Temi za razmena na iskustvo, dobra praksa kako i soodveten detal en pregl ed (nagovestuvakalista) :

- Kvaliteten hardveri softveri vo uilijata
- Koristewena ICTs vo razli ni predmeti
- Koristewena ICTs vo neformalna edukacija
- Kvalitetno odanuvawe na koristeweto ICT vo edukacijata

PREDMET 1.4 -ZGOLEMENO OBNOVUVAWE VO NAU^NITE I TEHNI^KITE STUDI I

Nau-niot i tehnolo{kiot razvoj e fundamentalen za kompetitivno u-eno op{testvo. Op{to i specijalizirano nau-no ili tehnolo{ko znaewe e zgolemuva~ki pobaruvano vo profesionalniot i dnevniot `ivot, vo javni debati, donesuvawe odluki i zakonodavstvo. Na site `iteli ime potrebno osnovno razbirawe od matematika, nauka i tehnologija. Ako Evropa saka da ja odr`i i podobri svojata pozicija vo svetot i da gi postigne celite na Lisabon, mora da napravi pove}e da gi pottikne decata i mladi te da zazemat pogolem interes vo naukata i matematikata i da se osigura deka tie vo nau-nite i istra`uva~kite karijeri gi najdat svoite karijeri, nade`i i nagradi dovolno zadovoluva~ki da gi zadr`at tamu. Vo ovoj kontekst rodovniot balans mora da bide pottiknat. Neformalniot sostanok na Ministrite za Obrazovani e i Ministrite za Istra`uvawe vo Upsala vo

mart 2001 g. ja potcrta va` nosta od zgolemuvawe regrutacija vo nau~ni te i tehnolo{ ki te disciplini vkl u~vaj} i generalno obnovuvawe na pedago{ ki i pobliski vrski do rabotniot `ivot i industrijata preku celiot edukativen i trenira~ki sistem. Ova }e pridonese kon konstrukcijata na Evropskata istra`uva~ka oblast.

A. Klu~ni predmeti

1. Zgolemuvawe na interesot vo matematika, nauka i tehnologija u{ te od rana voзраст
2. Motivirawe pove}e mladi da izberat studii i kariere vo oblata na matematikata , naukata i tehnologijata vo poedine~ni istra`uva~ki kariere i nau~ni disciplini kade ima nedostatok od kvalifikovan personal , vo kratok i sreden rok na perspektiva, posebno preku di zajnot na strategii za edukativno i profesionalno vodewe i sovetuvawe
3. Podobruvawe na rodovniot balans me|u lu|eto koi u~at matematika, nauka i tehnologija
4. Obezbeduvawe dovolen broj na kvalifikuvani u~iteli vo matematikata i nau~ni i tehni~ki predmeti

B. Organizacija na sledovatelnoto

- a. Peri od na po~nuvawe : vtorapolovina na 2001g. (prva faza)
- b. Pokazатели za merewe progres (nagovestuva~ka lista da bide soodvetno pregl edana) :
 - Zgolemuvawe na brojot na zapi{ uvawe na matemati~ki, nau~ni i tehnolo{ ki kursevi (vi soko sredno napredni ni voa i ni voa na univerziteti i kol ex, po rod)
 - Zgolemuvawe na brojot na diplomirani na matematika, nauka i tehnologija po rod
 - Zgolemuvawe na brojot na nau~nici i in` ineri vo op{ testvoto po rod
 - Zgolemuvawe na brojot na kvalifikuvani u~iteli vo MST (sredno ni vo)
- v. Temi za razmena na iskustvo, dobra praksa i soodvetno detalno pregl eduvawe (nagovestuva~ka lista) :
 - Voveduvawe na nau~ni i tehni~ki predmeti vo sredno obrazovani e

- Razvivate na strategii koi se stremat kon u~ili{ ni izvedbi vo ohrabruvawe na u~enicite da u~at prirodna nauka, tehnologija i matematika i vo predavaweto na ovi e predmeti

PREDMET 1.5 - NAJDOBRO I SKORI STUVAWE NA I ZVORI TE

Postignuvawe na cel ta da se ovozmoo i dolgo i votnoto i do i votnoto u~ewe vo u~enoto op{ testvo, }e ja zgolemi celosnata potreba od investicija vo obrazovaniето i treniraweto. Ova odi vo javna potro{ uva~ka vo ~ove~ki izvori, potro{ uvawe vo privatni pretprijatija i vlo` uvawe od sekoj posebno. Makar da javnoto finansirawe stanuva se potesno vo EU zemjite, Evropa ne mo`e da si dozvoli da stagnira tuka. Lisabonskite re{ enija povikuvaat za solidno godi{ no zgolemuvawe vo investiciite po ~ovek vo ~ove~kite izvori naglasuvaj}i deka idninata na Evropskata ekonomija mnogu zavisi od sposobnosta na nejzinite gra|ani, a na ovie za vozvrat im e potrebno postojano obnovuvawe koe e karakteristi~no za u~enite op{ testva. Od druga strana pak, obrazovnioti trenira~kiot sektor mo`at da vr{ at pri ti sok vrz finansii te da pottiknat { to e mo`no po izvodli va distri bucija i upotreba na izvori i da se postigne najvisokot stepen na kvalitet.

A. Ključni predmeti

1. Zgolemuje investicija v nove izvirne dodeka, ki zagotavlja neprijetna in učinkovita distribucija na dostopna sredstva, so cel da se pomogne celosten pristop in da se zboljša kvaliteta na obrazovanju in treningu
2. Podpiranje razvijanja kompatibilni kvalitetni uverljivi sistemi, no so postopki na različenosti z Evropa
3. Razvijanje potencialov na javni - privatni partnerstva

B. Organizacija na sledovalno

- a. Periodna poročila : za leto 2002g. (vтора faza)
- b. Pokazatelji za merjenje progres, da bi se sodobno pregledani (nagovestiva-kalista):
 - zgolemuje investicija po ovek v nove izvirne (strukturen pokazatelj)
- v. Temi za razmenjavo, dobra praksa in sodoben detalen pregled (nagovestiva-kalista):
 - samo-cenjenje da se izboljša kvaliteta na ponudeno obrazovanje
 - javni in privatni rashodi na obrazovanje (strukturen pokazatelj)

Strateški predmet 2

OBEZBEDUJANJE PRI STAPU NA SI TE DO OBRAZOVNI I TRENIRALNI SISTEMI

PREDMET 2.1 - SREDNJA OTVORENO UČENJE

Transformacija v učeno okolje, ki zagotavlja pristop do obrazovanja in treniranja mora biti upravljan in demokratično in premisljeno od eden del na obrazovanje in trening, v drugo mora da se olesni. V isto vreme, raba mora da se napravi, to je možnost podostopna na (in roka vrstena) -sekcija od populacija, zgolemuje, in go ne samo procentot na vrabljivost, tuku in nivoju na generalne sposobnosti. Komplikacije v obrazovni in treniralni sistemi se običajno rezultat od namerata da se zagotovi najboljši in kakovostni sistem, no, to je mora da se upravlja tako da, leto ako treba da se preloži od eden del na sistemot v drugo, to je možnost da se upotreba njihove prethodne namere in dostignitve in da prodolžimo ponatamo so sodobni te stopni na prihodnosti.

A. Klu~ni predmeti

1. Pro{iruvawe na pristapot do do`ivotno u~ewe so snabduvawe na informacija, sovet i predvodewe na celosen izbor na u~ili{ni mo`nosi koi se dostapni
2. Dostavuvawe obrazovani e i trening taka {to vozrasnite }e mo`at efektivno da participiraat i da ja kombini raat nivnata parti cipacija vo u~eweto i drugi odgovornosti i akti vnosti
3. Osiguruvawe deka u~eweto e dostapno za site, so cel za podobro odgovarawe na predi zvi ci te od u~enoto op{testvo
4. Promovi rawe na f l eksi bi l ni u~eni ~ki pateki za si te
5. Promovi rawe na mre`i na obrazovnite i trenira~ki institucii na razli ~ni stepeni vo kontekstot na do`ivotnoto u~ewe

B. Organi zacija na sl edovatel noto

- a. Peri od na po~nuvawe: me|u vtora pol ovi na na 2002 g. i kraj na 2003 g. (treat f aza)
- b. Pokazatel i za merewe progress (nagovestuva~ka lista da bi de soodvetno pregl edana):
 - Procentot na popul acijata me|u 25-64 god. {to u~estvuva vo obrazovani eto i treni raweto (strukturen pokazatel)
- v. Temi za razmena na iskustvo, dobra praksa i soodveten detal en pregl ed (nagovestuvaka lista):
 - Dostapnosta na detska gri `a i f l eksi bi l no vreme za u~ewe za u~eni ci te
 - Mo`nosta za otsustvo poradi u~ewe na vraboteni te
 - Ovl astuvawe na prethodnoto u~ewe
 - Fondi ra~ki mehani zmi i potti knuva~i za vozrasni

PREDMET 2.2 -PRAVEJJI GO U^EWETO POTRAKTI VNO

Pravejji go u-eweto poatraktivno niz celiot `ivot zna-i pred se da se napravi u-eweto pogodno za indviduata. Sekoj treba da ja razbere, u{ te od rana voзраст, va`nosta na u-eweto i treniraweto niz celiot `ivot. Edukativnite i treniraki sistemi imaat golema uloga vo toa, no familijate, lokalnite zaednici i vrabotuvajte mora da igraat va`na uloga isto taka ako u-eweto treba da stane del od se-ija aktivnost. U-eweto treba da se napravi poatraktivno ako visoko obrazovniot procent pobaral kombinacija so visokosposobnosnite ni voa. Ako lu|eto ne ja gl edaat vrednosta da prodol`at da u-at, nikoga{ nama da go napravat potrebniot napor i zgolemuwaweto na nivo na ume{nosti { to u-enoto op{ testvo gi pobaruva kako predvideni od Lisabonskiot Edukativen Sovet nikoga{ nema da se dostigne. Streme`ot na voda-ot za vrabotuvawe 2001 kon prepil ovuvawe na brojot na 18--24 godi { ni so samo ponisko sredno obrazovani e koi ne se vo obrazovani e i trening do 2010 e eden od na-ini te na merewe dali mladi te go smetaat u-eweto atraktivno.

A. Klu-ni predmeti

1. Ohabruvawe mladi te da ostanat vo obrazovani e i trening posle zavr{uvaweto na zadol`itelno obrazovani e; i motiviraweto i ovozmoe`uvaweto vo zrasnite da u-estvuvaat vo u-eweto pokasno vo `ivotot
2. Razvi vawe na-in za oficijalna validitacija za neformalnoto iskustvo vo u-eweto
3. Nao|awe na-ini da se napravi u-eweto poatraktivno i vo formalnite

obrazovna-ki i trenirna-ki sistemi i nadzor od njih

4. Pottiknivanje na kulturna za uenje za site i zgol emivanje na sovesnosta na potencialnite uenici za socijalna i ekonomskata korist od ueweto

B. Organizacija nasledovatelnoto

- a. Period na ponuvawe: medu vtoro polovino od 2002 i kraja na 2003 (tretina faza)
- b. Pokazatel i za merewe i progres (nagovestuvaka lista da bide soodvetno razgl edana):
- Procentot na rabotno vreme pominato od vrabotenite vo trenirawe po grupi na voznost
 - Uestvo vo obrazovanie na ni vo na univerzitet ili kolez
 - Proporcija na populacijata na voznost od 18-24 godi { ni samo so ponisko sredno obrazovanie i koi ne se na trening ili vo obrazovanie (strukturnal en pokazatel)
- v. Temi za razmenuvawe na iskustvo, dobra praksa ii soodvetno detalno pregl eduvawe (nagovestuvaka lista):
- Prodol`itelni trenirna-ki kursevi so cel da se motivi raat uenici te
 - Mo`nosta od sledewe otvoreni kursevi na internet ili dalje-inski uewe
 - Val iditacija na steknatoto iskustvo

PREDMET 2.3 -PODD@UVAWE AKTIVNO @I TELSTVO, EDNAKVI MO@NOSTI I SOCIJALENSO@I VOT

Obrazovni te i trenira~ki sistemi imaat va`na uloga vo pomagaweto da se odr`at demokratski op{testva vo Evropa. Site `iteli treba da imaat ednakov pristap do obrazovane i trening. Dr`avite ~lenki treba da vodat gri`a posebno za lu|eto so nesposobnosti i lu|eto so pote{kotii za u~ewe kako i za tie {to `iveat vo selski te/dale~nite oblasti ili imaat problemi vo usoglasuvaweto na ni vnata rabota i doma{nite obvrski. Ne mo`e da bi de pri f ateno deka solidni proporcii od lu|e se otka`uvaat od u~ewe zasekoga{ i gi ispu{taat va`nite osnovni sposobnosti i kvalifikacii da u~estvuvaat aktivno vo op{testvoto, bez prifa}awe isto taka na gubitokot za op{testvoto i ekonomijata kako celina {to ni vni te nei spolneti potenciali go prika`uvaat. Drugi aspekti povrzani so `itelstvoto, ednakvite mo`nosti i socijalno edinstvo se va`ni dimenzii na obrazovanieto i treningot vo ni vno pravo. Specifi ~na cel ve}e soglasena so dr`avite ~lenki a se odnesuva do Lisabonski te re{eni ja e da se prepolovi do 2010 brojot 18-24 godi {ni samo so ponisko sredno obrazovane koi ne se obrazovaat ili treniraat (vrabotuva~ki vodi ~ 2001 br.4).

A. Klu~ni predmeti

- 1. Osi guruvawe na u~eweto na demokratski te vrednosti i demokratskoto u~estvo od site u~ilii {ni partneri e efikasno unapredeno so cel da se podgotvat lu|eto za aktivno `itelstvo**
- 2. Celosno integrirawe na ednakvite mo`nosti na razmisluvawe vo predmeti te i funkcioni raweto na obrazovanieto i treningot**
- 3. Obezbeduvawe na fer pristap do steknuvawe sposobnosti za pomalku privilegirane ili tie momentalno polo{o usl`eni i ni vno motivi rawe za u~estvo vo u~eweto**

B. Organizacija na sledovatel noto

- a. Peri od na po~nuvawe: vo tekot na 2002 (vtora faza)**
- b. Pokazатели za merewe i progres (nagovestuva~ka lista da bi de soodvetno pregledana):**

- Proporcija na populacijata od 18 -24 godini samo so ponisko sredno obrazovani e i ne vo obrazovani e ili treni ng (strukturen pokazatel).
- v. **Tem i za razmena i iskustvo za dobra praksa i soodvetno detalno pregl eduvawe (nagovestuva~ka lista):**
 - U~estvoto na u~enici, roditeli i drugi zainteresirani vo u~ii{ noto vladeewe
 - Rodovska ednakvost vo obrazovani eto na ni vo na univerzitet ili kolexi konti nui rano treni rawe
 - Primeri na integracija i davawe pristap na ponenaprednite grupi vo u~eweto i treni raweto; modeli za ni vno ohrabruvawe da steknat f ormal ni kvalif ikaci i

Strateški predmet 3

OTVARANJE NA OBRAZOVNI TEI TRENERA^KI SISTEMI KON POLJ I ROKI OT SVET

PREDMET 3.1 -ZAJAKNUVANJE NA VRSKI TE SO RABOTNI OT @I VOT I I STRA@UVANJE I OPJ TESTVOTO NA [I ROKO

Edukativni te i trenera~ki sistemi vo Evropa napravija golemi ~ekori vo mi natata decenija no na mnogu na~ini ti e seu{ te se predadeni na sami te sebe. Pogol ema sorabotka so { i rok izbot na u-esnici vo biznisot, istra`uvawe i op{ testvoto na { i roko vkl u-uvaj} i gi i socijal ni te partneri, e potrebno: na obrazovni te i trenera~ki i nstiacii toa im e potrebno za da stanat u-eni ~ki organizacii, da opstanat otvoreni za nadvore{ ni te promeni, pri donesi, i dei i talenti da ostanat pogodni za `i votot na i ndivi dui te na koi ti e im slu`at. Sekoj vo op{ testvoto so interes za obrazovanie i trenerawe mora da bide sposoben da zavzeme u-estvo i obrazovni te i trenera~ki ustanovi mora da bidat otvoreni i sposobni da prima i intelektualni i prakti ~ni pri donesi { to nadvore{ ni ot svet mo` e da gi napravi.

A. Klu~ni predmeti

1. Pomagawe bliska sorabotka me|u edukativni te i trenera~ki te sistemi i op{ estvoto na { i roko
2. Osnovawe partnerstvo me|u site vidovi na obrazovni i trenera~ki i nstiacii, firmi i istra`uva~ki sredstva za ni vna obostrana koristi
3. Pomagawe na ulogata na bitni te akcioneri vo razvivaweto trening, vkl u-uvaj} i prvobiten trening i u-ewe na rabotnoto mesto

B. Organizacija na posledovatel noto

- a. Peri od na po~nuvawe: me|u vtora polovina od 2002 i kraj na 2003 (treta faza)
- b. Pokazатели za merewe progres (nagovestuvaka lista da bide soodvetno razgl edan):
 - procentot na studenti i trenera~i vo prvobitnoto trenerawe benefi tiralj}i od momental noto ureduvawe
- v. Temi za razmena i iskustvo, dobra praksa i soodvetno detal no pregl eduvawe (nagovestuvaka lista):
 - U-estvo na roditeli vo { kol ski ot `i vot i op{ to vo detskoto u-ewe

- Učestvo na lokalnih predstavništvih (koliko od njih)
- Sorabotka na ušili (tako lokalni organizacijski)
- Kooperacija na edukativnih i trenirahki sistemih so bižniš pretprijatija, pr. zamajšigi vo predvid smestuvawata i trenitahki te mo`nosti
- Učestvo na ušitelih vo trenirah organizirani i izvedeno vo sorabotka so bižniš
- Opisni studii okolu toa kako edukativnih i trenirahki ustanovi se obiduvaa da gi zainteresiraat i vovle`at tie momentalno nadvor od edukativnih i trenitahki sistemih

PREDMET 3.2 - RAZVI VAWE DUHOT NA PRETPRIJATIE

Edukacijata i treniraheto bi treba da prozvedat razbirah na vrednosta na pretprijatie, kako i modeli na uspešno pretprijemništvo, za vrednost od rizikot i potrebata sekoj da ima oset za inicijativa. Promenite vo opštestvoto i ekonomijata (to) e gi donese uenoto opštestvo i postoeškitenasoki kon ekonomija bazarana vrz usluzi, e im donese (ansa na milioni poedinci da zapo`nat so sopstven bižniš i ova bi trebalo da bide videno od studenti te kako opcija na lesnodosti gnuvahka kariera. Vo izminatih godiniva`nosta od razvi vawe novi formi na bižnišbešepriafatena, isto bazarana

vrz potrebi te na lokalni te zaednici. Razvjaveto na duhot na pretpriji e e va`no za indivi dui te, za eknomijata i op{ testvoto na { i roko. Pomagaweto na obrazovani eto za bizni smenstvo i samovrabortuvawe e isto taka soglasna namera vkl u~ena vo Vodi ~ za vrabortuvawe 2001 (br. 9).

A. Klu~ni predmeti

1. Potkrepuvawe na ~uvstvoto za inicijativi i kreativnost vo celiot edukativen i trenira~ki sistem so namera da se razvie duhot na pretpriji e (“entrepreneurship”)
2. Ovozmo`uvawe steknuvawe na sposobnosti potrebni da se sozdade i da se vodi bi zni s.

B. Organi zacija na sledovatel noto

- a. Peri od na po~nuvawe: me|u vtorata pol ovi na na 2002 i krajot na 2003 (treta faza)
- b. Pokazateli za merewe progres (nagovestuva~ka lista da bide soodvetno pregl edana):
 - Proporcija na samovraborteni vo razli ~ni sektori od u~enoto op{ testvo (posebno grupa od 25 -35 god.)
 - Procentot na edukativni i trenira~ki institucii koi ovozmo`uvaat sovetuvawe i vodi ~ za zapo~nuvawe bi zni s

v. **Temi za razmena na iskustvo, dobra praksa i soodveten detalen pregled (nagovestuvaka lista):**

- Kvalitetno odano-uvawe na mladi te diplomirani studenti koi osnovaat pretprijatija odnesuvajji se na ekonomski sektor; sposobnosta za rabota na tie pretprijatija
- Potpomagawe na samovrabortuvawe
- Uewe na bizni smenstvo na razli~ni obrazovni ni voa.

PREDMET 3.3 -PODOBRUVAWE NA U^EWE STRANSKI JAZI CI

Evropskata razli~nost ne e nikade pojasna otkolku vo nejzinite jazici. No, ako treba da ima korist od taa razli~nost, nejzinite `iteli treba da se sposobni da komuniciraat eden so drug. Poznavaweto jazici e del od osnovnite sposobnosti { to Evropa go pobaruva od u-enoto op{ testvo; sekoj bi trebal o, kako osnovno pravilo, da zboruva dva stranski jazici. Ueweto stranski jazik, vku~uvajji go kade e soodvetno u{ te od rana voзраст, mora da bi de podobreno; a toa zna~i podobruvawe na na~inite na koi stranskite jazici se u~at i zgol emuvawe na kontaktot me|u u~itelite i u-enicite i stranskite jazici na koi rabotat. Spored toa, treniraweto na jazicni u~itel i e glavno vo ova cel. U{ te od 1995, zaednicata postojano gi potkrepuva{ e celite koi go opfa}aat ueweto na jazici razli~ni od maj~ini ot jazik (Rezolucija na Sovetot od 31.03 1995 i 14.02.2002 isto kako i preporakite za podvi`nosta od 10.07.2001). Specifi~en na~in da se dostigne celta postavena vo Preporakata i rezolucijete }e bi de zna~ajno namaluvawe na brojot na `iteli nad 15 god. koi ne znaat ni tu eden jazik osven maj~ini ot.

A. Ključni predmeti

1. Ohrabruvawe sekoj da nauči dva ili kade e možno poveče jazici vo nadopolnuvawe na majini ot i da se podigne sovesnosta za vavnosta na u-eweto stranski jazici na site voznosti
2. Ohrabruvawe na učilnice i trenitakite institucii vo koristeweto izvodlivi učitelski i treniracki metodi so motivirawe prodoluvawe na u-eweto na jazici pokasnoivotot.

B. Organizacija na sledovatelnoto

- a. **Period na ponuvawe:** me|u vtorapolovina od 2002 i kraj na 2003 (tretafaza)
- b. **Pokazатели za merewe progres (naglasuvakalista da bide soodvetno razgl edana):**

Sovetot i Komisijata zabeleaa deka nesigurni podatoci za sposobnosta na stranski jazici kaj mladite se dostapni; spored toa, ponatamo{ na rabota treba da se izvede za da se nabavat. Vo me|uvreme slednata nagovestuvakalista e pri f atena.

- Procentot na učenicii studenti koi dostignuvaat ni vo na sovr{ enost so dva stranski jazika
 - Procentot na jazicni učiteli koi učestvuvali vo prvobitniot trening ili in- servis treniracki kursevi vkuuvaj}i podv`nost i ovozmo`uvawe direkten kontakt so jazikot/kulturata za koi tie predavaat
- v. **Temii za razmena na iskustvo, dobra praksa i soodveten detal en pregl ed (nagovestuvakalista):**
- Metodii naini na organizirano predavawe na jazici
 - Rano u-ewe na jazici
 - Naini na podobruvawe u-eweto na stranski jazici

PREDMET 3.4 -ZGOLEMUVAWE NA PODVI`NOSTA I RAZMENA

Podvi`nosta pomaga da se razvije ~uvstvo na pri padnost vo Evropa, razvi vawe na evropskoto zapoznavawe i pojavuvawe na Evropskoto gra|anstvo. Im dozvoluva na mladite da gi podobrat nivnite li~ni sposobnosti i vrabotljivost i im nudi na trenira~ite {ansa da go pro{irat nivnoto iskustvo i da gi zgolemat nivnite sponostsi. Vo zgolemeno kompleksnata Evropa site dostapni sredstva za olesnuvawe i potpomagawe na podvi`nosta mora da bidat iskoristeni na najefektiven na~in taka da lu|eto -posebno mladite -mo`at da se izedna~at so Evropa. Podvi`nosta vo obrazovani eto ili trening, vku~uvaj}i pred-doktorski istra`uva~ki trening, isto taka igra uloga vo krei raweto na Evropskata edukativna i trenira~ka oblast i mo`e da pridonese za postignuvawe na Evropska Istra`uva~ka Oblast. EU ve}e ima cvrsta osnova na toa pole. Programite Sokrat, Leonardo i Mladina i pomo{ta predvidena za istra`uvawe na rabotni~kata podvi`nost se me|u oblastite kade EU aktivnostite davaat primer na svetot, makar da konkretnoto iskustvo isto taka poka`uva deka podvi`nosta kako sredstvo seu{te ne go dostignala celosniot potencijal vo davawe podr{ka kon Lisabonskata cel. Brojni drugi Op{tinski inicijativi, kako planot za Mobilna akcija dozvolena od Evropskiot Sovet vo Nica, preporakata od Evropskiot Parlament i Sovetot na isti ot predmet i sozdavaweto na Sila na Zada~ata na novite Evropski berzi na trudot (sozdavaweto na ovie be}e poddr`ano od Evropskiot Sovet vo Stokholm) site svedo~at za va`nosta na podvi`nosta i politi~ko prepoznavawe na taa va`nost. Ova }e bi de i spolneto so tesna sorabotka so podvi`nite inicijativi vo Evropskata Istra`uva~ka Oblast.

Specifični nameri se vključeni v rešenjata od Evropskiot Svet v Lisabon (br.13 { to se odnesuva na podvig nost na istraževalce i br.26 { to se odnesuva na podvig nost na studentite, učitelite i trenerce i istraževalce ot personal).

A. Ključni predmeti

1. Ovozmoževanje na najkrajši roki ot pristap na podvig nost do indviduite i do edukativnite i trenerce organizacie, vključevajig i tie { to im sluat na pomalku privilegiranite grupi i namaluvanje na postoeke te preke do podvig nost
2. Sledenje na obemot, pravcot i stepenot na učestvo, isto kako i kvalitetnata poloba na podvignit tek niz Evropa
3. Ovozmoževanje zakonitost i priznavanje na sposobnost steknata za vreme na podvig nost
4. Pomaganje na prisustvoto i priznavanje na Evropskata edukacija i trening v svetot, isto taka i nijnata atraktivnost za studenti, akademci i istraževalci od drugi svetski oblasti

B. Organizacija na sledovatelnoto

- a. Period na poživuvanje: v tekot na 2002 (vtora faza)
- b. Pokazatel i za merenje progress (naglasuvakata lista da bode soodvetno razgledana):
 - Proporcija na nacionalnite studenti i trenerci koi izveduvaat del ot nivnite studii vo drugi EU ili tretie zemji
 - Proporcii na učiteli, istraževalci i akademci od drugi EU zemji vraboteni vo različni obrazovni nivoa
 - Broji raspredelba na EU i ne EU studenti i trenerci vo obrazovani eto i treni ngot
- v. Temi za razmena na iskustvo, dobra praksa i soodveten detalen pregled (nagovestuvakata lista):
 - Finansi rane, učestvo i geograf ska raspredelba na EU i nacionalno razmenvanje programi
 - Socijalna korist t.e. vo javna transportacija, muzei i tn. dodeleni na luge vo tekot na podvig nost
 - Ocenvanje na rezultate i razvivaje na EUROPASS
 - Informacija na ponudite na podvig nost i uslovi te vo EU i dravite lenki
 - ECTS vo profesional en treni ng

- Razvivate na "dodatok za uverenje" v profesionalen trening (sličen so diplomski dodatok v visokošolski izobrazbi)
- Prenosljivosti nacionalne donacije za periodične stroške izobrazbe in treningov v tujino

PREDMET 3.5 - ZAJAKNUVAWE NA EVROPSKATA KOOPERACIJA

Vo novi Evropi na uenoto opustitve, imeli bi morali da se sposobni da uat i rabotati niz celo Evropo, i popolno da gi iskoristati njihove kvalifikacije kade i da se. Posebno v oblasti visoke izobrazbe prekite do podvignosti i priznani eto na kvalifikacijah se ponati da se reavaat dvojno, preko EU sredstev (kako to se ECTS ili univerzitetno partnerstvo vnotre v programata Sokrat) i preko "Bolova procesa". Kako i da e, v mnogi oblasti ima temeljna rabota da se zavri. Spored toa, visokošolske institucije i drugi izobrazni organi bi morali da bi dali potrditve da razvijati kompatibilni sistemi na kvalifikacijah niz Evropo i opustiti razbirave to e minimalno nivo na kvalitet potrebno za zaveruvawe. Polisi na transparentnost i priznavawe na kvalifikacijah mora da zajaknat. Razvojot na zedni~ki diplomi i kvalifikacijah na zaveruvajete sistemi mora da bi de podran ako edukativne i trenirajete institucije v Evropi treba da bi dali priznanje i rum svetot kako centri na izvrsnost.

A. Ključni predmeti

1. Zgol emuvawe na efektivnost i redosl edot na priznavawe na procesot so namera za ponatamo~ni studije, trenirawe i vrabotenost niz celo Evropo
2. Pottiknuvawe na sorabotkata med odgovornite organizacije i vlasti so cel za pogolema kompatibilnost v kvalitetno uveruvawe i zaveruvawe
3. Pomagawe na transparentnost na informacije v edukativne i trenirajete mo`nosti i strukturi so cel za sozdavawe na otvorena evropska oblast za edukacijo
4. Podigawe na evropska va`nost od predavawe i trenirawe

B. Organizacija nasledovatel note

- a. **Period na po~nuvawe:** vo tekot na 2002(vtora faza)
- b. **Pokazatel i za merewe progres (naglasuva~kata lista da bide soodvetno razgl edana):**
- Proporcija na dipl omi rani i nedipl omi rani studenti i istra`uva~i koi gi prodol `ile ni vni te studi i vo druga EU zemja ili treta zemja
 - Procentot na dipl omi rani koi dobi le zaedni ~ka dipl oma vo Evropa
 - Procentot na studenti i trenira~i vnatre vo ECTS ili EUROPASS i/ili zdo bi vawe na Dipl oma/Uvereni e dodatok
- v. **Tem i za razmena na iskustvo, dobra praksa i soodveten detal en pregled (nagovestuva~ka lista):**
- Pottiknuvawe na zaveruvaweto vo vi soko obrazovani e
 - Pottiknuvawe na zaedni ~ki kursevi i dipl omi vo Evropa koi se internaci onal no priznaeni; pottiknuvawe na soodvetni marketing{ ki ini cijati vi
 - Vkl u~uvawe na Evropskata va `nost vo edukaci ja i treni ng

RASPORED ZA PO^NUVAWE NA SLEDOVATELNATA RABOTA ZA PREDMETI TE
--

Faza 1 (po~nuvaj}i vtor a pol ovi na od 2001)

Predmet 1.2 - Razvi vawe sposobnosti za u~enoto op{ testvo

Predmet 1.3 - Obezbeduvawe pri stap do ICT za sekogo

Predmet 1.4 - Zgol emuvawe na obnovuvaweto kon nau~ni i tehni ~ki
studi i

Faza 2 (po~nuvawe : vo tekot na 2002)

Predmet 1.1 -Podobruvawe edukaci ja i treni ng za u~i tel i i treni ra~i

Predmet 1.5 - Najdobro kori stewe na i zvori

Predmet 2.3 - Poddr` uvawe akti vno gra|anstvo, ednakvi mo` nosti i
soci jal no edi nstvo

Predmet 3.4 - Zgol emuvawe na podvi ` nosta i razmena

Predmet3.5 - Zajaknuvawe na Evropskata kooperaci ja

Faza 3 (po~nuvaj}i me|u vtor a pol ovi na od 2002 i krajot na 2003)

Predmet 2.1 -Sredi na na otvoreno u~ewe

Predmet 2.2 -Pravej}i go u~eweto poatrakti vno

Predmet3.1-Zajaknuvawe na vrski te so rabotni ot ` i vot i
istra` uvaweto i op{ testvoto na { i roko

Predmet 3.2 - Razvi vawe duh na pretprijati e

Predmet3.3 -Podobruvawe na u~eweto na stranski jazi ci

Do krajot na 2002g. prvi te rezul tati { to se odnesuvaat na pokazatel i te i kade e soodvetno, na merki te za kriteti umi za faza 1 }e bi dat dostapni. Prvi te rezul tati od faza 2 }e bi dat dostapni do sredi nata na 2003g. i za faza 3 do krajot na 2003g.

Predvideno e deka rezul tati za razmena na iskustvo za faza 1 }e bi dat dostapni do krajot na 2003. Ponatamu, detal ni pregl edi }e bi dat prevzemeni kako { to be{ e pobarano od dr` avi te ~lenki .

Posleden izve{ taj za i mplementaci ja na rabotni ot plan }e bi de podl o` en zaedno od Sovetot i Komi si jata do Evropski ot prol eten Sovet vo 2004.

Tabela: Model da se koristi vo sledeweto na kvantitativni pokazateli da ja poddr`at implementacijata na celite koristeneni vo Otvoreniot Metod na Koordinacija

	Momentalni ni voa			Progres		Kriteri umski to~ki (kade e izvedlivo) */ Kriteri umsko izvestuvawe (vidi (1))	
	Prosek (EU)	Prosek od 3 najdobri izvedbi	SAD i Japonija	2004	2010	za 2004	za 2010
pokazatel							
pokazatel							
pokazatel							

I zvor: ...

1) Vrzo snova na izbereni te pokazateli za sekoj predmet me|uvremenski izve{taj predviden vo 2004 i kone~en izve{taj vo 2010 }e vku~at ocenuvawe na napraveni ot progres. Kade e izvedlivo, { i roko Evropski kriteri umski to~ki bi mo`ele da bidat postaveni od Sovetot so konsenzus vnatre vo prostor na ~lenovite 149 i 150 od EC Me|unaroden dogovor. Ponatamu, kriteri umski to~ki za 2004 i 2010 }e bidat soopteni od dr`avite ~lenki vrz baza na volonti rawe. Ovoj process na implementacija }e bara dostapnost na nacionalni statisti~ki podatoci { to uka`uvaat na izbereni te pokazateli.

	Momentalni ni voa			
	EU Prosek(1)	Prosek na 3 najdobri izvedbi vo EU	SAD	Japonija
Numeratura/ Matematika (bodovi)	494	528	493	557
Literatura (bodovi)	498	532	504	522

I zvor: PISA, OCDE, 2001

(1) ne e vkl u-eno - prosek vo 14 dr` avi ~l enki

PREDMET 1.4 ZGOLEMUVAWE NA OBNOVUVAWETO ZA NAU^NI I TEHNI ^KI STUDI I

Broj na di pl omi rani kako procent od cel osni ot broj (2000 za pove}eto zemji)	Momentalni ni voa			
	Prosek EU	Prosek od 3 najdobri izvedbi vo EU	SAD	Japonija
Pri rodna nauka	5.1%	8.3%	-	-
Matematika i Kompjuterska nauka	3.8%	7.3%	-	-
I n` i nerstvo, Mani f akturi rawe i konstrukcija	14.3%	20.1%	-	-

I zvor: Eurostat, UOE kol ekcija na podatoci 2000 -provi zi onal ni podatoci

Zabel e{ ki

GR : nedosti ga

L : Zemjata nema kompl eten edukati ven si stem. Pri rodna nauka vkl u-uva
i sto taka matematika i nauka

A : Prof esi onal no ori enti rano obrazovani e na ni vo na uni verzi tet (ISCED
5B) ne e vkl u-eno

NL: Nedosti gaat PhD ni vo na studi i (ISCED 6)

PREDMET 1.5 - NAJDOBRO KORI STEWE NA I ZVORI

	Momentalni ni voa			
	EU Prosek(1) (1999)	Prosek na 3 najdobri izvedbi vo EU (1999)	SAD (1999)	Japonija (1998)

Javni rashodi na obrazovanje vo procenti od GDP (1)	5.0%	7.3%	5.0%	3.5%
--	-------------	-------------	-------------	-------------

(1) Bazirani vrz strukturen pokazatel (<http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datshop/print-product/EN?catalogue=urostat&product=1-ir010-EN&mode=download>)

Zabeleži

F: Edukativne rashodni figure ne vključujejo DOM

UK: Presmetki bazirani vrz podatoci za UK finski godini koi ponašajo od 01.04 -31.03

L: Nedostiga

PREDMET 2.2 - PRAVEJ] I GO U^EWETO POATRAKTI VNO

	Momentalni ni voa			
	EU Prosek	Prosek na 3 najdobri i zvedbi vo EU	SAD	Japonija
Proporcija na studenti vo obrazovanenavna				

uni verzi tet (ISCED 5,6) kako procent od si te u~eni ci i studenti 1999/00 (a)	15%	20.8%	-	-
Procent na lu e koi nemaat povi soko sredni kval i f i kaci i od 24 -35 god. 2000 (b) (1)	25.9%	12.1%	-	-

(a) izvor= Eurostat, UOE

(b) izvor=LFS

Presmetka:

a) =studenti vo ISCED 5,6 /vkupen broj na studenti

b) =(odgl asuva~i na voзраст od 24 -35 g. so edukati vno dosti gnuvawe
<=ISCED 2)/ vkupen broj na odgl asuva~i od 24 -35 godi ni

(1) IRL: nedosti ga UK: GCSEs se pri f ateni kako kval i f i kaci i od povi soko
sredno obrazovani e

**PREDMET 2.3 - PODDR@UVAWE AKTI VNO GRA\ANSTVO, EDNAKVI
MO@NOSTI I SOCI JALNO EDI NSTVO**

	Momentalni ni voa			
	EU Prosek	Prosek od 3 najdobri izvedbi vo EU	SAD	Japoni ja
Proporcija na popul acij ata me u 18 -24 godi { ni so samo poni sko sredno	17.8%	7.8% (1)		

obrazovani e i n e vo obrazovani e i l i t r e n i n g (2000) (a) (1)				
--	--	--	--	--

I z v o r :

- (a) LFS(strukturen pokazatel : rano napu{ tawe od u~i l i { te)
- (b) Eurostat UOE kol ekci ja na podatoci
- (a) (1) IRL: nedostatok UK: GCSEs se pri f ateni kako kval i f i kaci i od povi soko sredno obrazovani e